

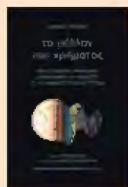

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Μορφή του χρήματος και νέες τεχνολογίες

«Το Βήμα» δημοσιεύει αποσπάσματα από το νέο βιβλίο του Eswar S. Prasad, καθηγητή Εμπορικής Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο Cornell, «Το μέλλον του χρήματος»

Η φρενήρης τεχνολογική εξέλιξη αλλάζει ραγδαία τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η ψηφιοποίηση του χρήματος και οι τεχνολογικές καινοτομίες μπορεί ωστόσο να αποδειχθούν δικοπο μαχαίρι σε ό,τι αφορά την ανισότητα του εισοδήματος και του πλούτου.

ESWAR S. PRASAD

Το μέλλον του χρήματος
Πώς η ψηφιακή επανάσταση μεταμορφώνει τα νομίσματα και το χρηματοπιστωτικό σύστημα

Μετάφραση: Νίκος Ρούσσοσ, Επιστημονική επιμέλεια: Γιώργος Γατόπουλος (IOBE). Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2024.

Το βιβλίο προβλέπεται να κυκλοφορήσει στα τέλη Απριλίου.

[...]

Οι υπέρμαχοι των μετρητών υποστηρίζουν ότι αυτά εξακολουθούν να είναι απαραίτητα για σημαντικό τμήμα του πληθυσμού σε κάθε οικονομία – για όσους μπορεί να μην έχουν άνετη πρόσβαση σε ψηφιακές τεχνολογίες, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι φτωχοί, οι κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών της υπαίθρου και οι ηλικιωμένοι. Στην πραγματικότητα, το υλικό χρήμα διευκολύνει τόσο τις νόμιμες όσο και τις παράνομες συναλλαγές. Είναι μάλιστα παράδοξο ότι ένα μέσο που παρέχεται από έναν επίσημο θεσμό χρησιμοποιείται εκτενώς για την παράκαμψη της κρατικής εποπτείας και ρύθμισης. Καθώς η χρήση μετρητών για

νόμιμες εμπορικές συναλλαγές βρίσκεται σε ραγδαία κάμψη σε πολλές οικονομίες, τα μετρητά μπορεί να αποκτήσουν ακόμα πιο ζωτικό ρόλο σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση μιας σειράς από παράνομες δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων η διαφθορά,

η φοροδιαφυγή και η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Ετοι έρχεται στο προσκήνιο το ερώτημα κατά πόσον είναι επιτακτική ανάγκη ένας επίσημος φορέας, όπως η κεντρική τράπεζα, να παρέχει μια ανώνυμη μέθοδο διενέργειας συναλλαγών, η οποία ευνοεί τις παράνομες δραστηριότητες όσο ευνοεί και τις νόμιμες ή ακόμα περισσότερο.

Τα κρυπτονομίσματα εμφανίστηκαν ακριβώς για να λειτουργήσουν ως ανταλλακτικά μέσα που δεν προϋποθέτουν την ανάμιξη του κράτους, αν και δεν είχαν απαραίτητως σκοπό να διευκολύνουν το παράνομο εμπόριο.

Στην πράξη, τα αποκεντρωμένα κρυπτονομίσματα έχουν αποδειχθεί αναποτελεσματικά ως ανταλλακτικά μέσα για τη διενέργεια πληρωμών, και αντί γι' αυτό θεωρούνται πλέον μέσα αποθήκευσης αξίας – αν και αρκετά ευμετάβλητα – καθώς οι επενδυτές τα προσθέτουν στα χαρτοφυλάκια τους. Τα μόνα κρυπτονομίσματα που κατά πάσα πιθανότητα θα έχουν

σταθερή αξία, η οποία θα τους επιτρέψει να λειτουργούν ως αξιόπιστα ανταλλακτικά μέσα, είναι εκείνα τα οποία –όπως παραδόξως– καλύπτονται από αποθέματα νομισμάτων αναγκαστικής κυκλοφορίας.

[...]

Θα ωφεληθούν, άραγε, όλοι;

Οι νέες τεχνολογίες υπόσχονται εκδημοκρατισμό των χρηματοοικονομικών και διεύρυνση της πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες. Το όνειρο των αποκεντρωμένων χρηματοοικονομικών, όπου ακόμα και τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος αποκτούν πρόσβαση σε προϊόντα κατά παραγγελία τα οποία καλύπτουν τις ανάγκες τους, απέχει πολύ από την πλήρη υλοποίηση αλλά έχει πάψει να αποτελεί χίμαιρα.

Οι εξελίξεις στο συγκεκριμένο πεδίο έχουν την προοπτική να αποφέρουν τεράστια οφέλη, ιδίως στα τμήματα του πληθυσμού που τα έχουν περισσότερο ανάγκη. Σε ό,τι αφορά όμως αυτό, όσο και άλλα ζητήματα, as μιν

παρασυρθούμε από μια υπεραιολόγη εικόνα της μετασχηματιστικής δύναμης της τεχνολογίας.

Οι τεχνολογικές καινοτομίες στα χρηματοοικονομικά μπορεί να αποδειχθούν δικοπο μαχαίρι σε ό,τι αφορά την ανισότητα του εισοδήματος και του πλούτου.

Οι καινοτομίες αυτές θα συμβάλουν στη διεύρυνση της χρηματοοικονομικής ένταξης και θα επιτρέψουν να ενισχυθεί η αποδοτικότητα της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης. Ομως οι πλούσιοι μπορεί να έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες, απ' ό,τι οι άλλοι, να ωφεληθούν από νέες επενδυτικές ευκαιρίες και να δρέψουν περισσότερο από τα οφέλη που προκύπτουν από νέες μορφές διαμεσολάβησης. Λόγου χάριν, θα υπάρχει μεν άφθονη και φθηνή πληροφόρηση σχετικά με τις επενδυτικές ευκαιρίες στο εξωτερικό και το εσωτερικό, αλλά η πρόσβαση σε καλύτερες υπηρεσίες επεξεργασίας πληροφοριών μπορεί και πάλι να είναι άνισα κατανομημένη, προσφέροντας ένα πλεονέκτημα στους οικονομικά προνομιούχους. Επιπλέον, καθώς οι οικονομικά περιθωριοποιημένοι έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε ψηφιακά μέσα και είναι οικονομικά αναλφάβητοι, ορισμένες από τις αλλαγές θα μπορούσαν να βλάψουν τούτα τα τμήματα του πληθυσμού όσο θα μπορούσαν και να τα βοηθήσουν.